

MAGYAR KURIIR

Indúlt Bétsből, Kedden Junius' 24-dik napján, 1817-dik esztendőben.

Brasília.

A *Times* nevű újság' írója *Londonban*, a' *Brasíliai* történetekről egy hosszú elmékedést adott, mellyet hozzá egy most *Londonban* tartózkodó *Brasíliai* ember írt. Értelmes okoskodások fordulnak benne elő: —

„Uraim! így következik a' levél, kéntelennek érzem lenni magam' hogy ezen levelemnek kiadására kérjem az urat, melly a' *Pernambukóban* történt támadásról szóló tudósításoknak szorosabb megvilágosításokra fog szolgálni. Meg kell előre jegyezni, hogy minden, a' mi ezen tárgyról, máig (ezt Május' 31-dikén írják) közönségessé tétetett, tsak annak az egy *Anglus* kereskedőnek beszédében fundálódott, ki a' *Rovena* nevű hajón *Barbadós* szigetére érkezett, a' melly hajó a' *Pernambucoi* kikötőhelyet, a' támadásnak kiütése után 6 napok múlva hagyta oda. Egészszen bizonyos tehát az hogy még ekkor telyességgel nem lehetett tudni, hogy *Brasília*nak egyéb tartományaiiban, mellyekről a' mondatott, hogy a' támadás bennük egyszersmind kiütött volna, mi történt legyen, minthogy lehetlenség ezen messzszefekvő tartományok között oly rövid idő (6 napok) alatt tudósítást venni. Hasonló nagyítással vagnak a' több környülállások is előadattatva, tudniillik, hogy a' nép a' környékről mindenünnét a' fő városba *Pernambukóba* futott volna, hogy a' támadók' ügyit minden javaival és életével is védelmezze,

minthogy lehetlenség egy ilyen széles kiterjedésű tartománynak minden vidékeiről hat nap alatt tudósítást venni, affelől, hogy a' nép mitsoda hajlandóság által vezéreltessék egy sok századoktól fogva fennálló Országlószéknek ily hirtelen való felfordittására nézve. Azily rendkívül való történeteknek még rendkívülvalóbb színekbe való öltöztetése, kivált mikor a' rendkívülvalóságoknak nagyítása s a' költeménynek hitelesülése ily nagy távolság által könnyebbítetnek, a' mai időben oly vágyódás, a' melly már esmeretesebb köztünk, hogy sem ily könnyen megtsalattatni engedhetnök általa magunkat. Ide járul, hogy azok az emberek, a' kik *Pernambukóban* a' támadást tsinálták, a' népnek megtsalhatása végett gyaníthatóképpen minden féle költeményekhez folyamodnak, hogy ezt, a' dolgoknak valóságos minémüsége felől tévedésre vehessék. Mint példát említhetjük erre egyebek között azt a' szemtelen mesét is, hogy 150 személyek a' *Rio-Jancirói* Udvarnak titkos parantsolatjára megfogattatván, minden törvényes formalitás nélkül halálra íteltettek volna. E' már tsak magában is oly gyáva költemény, hogy megczáfoltatást sem érdemel, 's én meggyőződött vagyok affelől, hogy az, ki a' *Brasíliai* Monarchának személyes tulajdonságát 's ország-lói lelkét, tsak valamennyire is esmeri, egy szempillantatig sem fog hitelt adni annak, hogy ily kegyetlen lépésre alkalmas lehetne. Mind ezek azt bizonyítják, hogy azok a' hírek, mellyeket ez a'

Hajó a Pernambukói kikötőhelyből *Barbadósba* hozott, általában mind a támadóktól vették eredeteket, 's hogy az a kereskedő, a ki mind ezeket közlötte, minden megvizsgálás 's megítélés nélkül beszéltette elő azokat a híreket, a melyeket Pernambukóban a népnek felingereltetésére a lázszasztók gondolták ki. Tsupa nevetség továbbá az, a mit ezen dolgoknak kihirdetői arról tudni akarnak, hogy ezen összeesküvésnek az ország' külfömbkülömb tartományaiban Mártzius' 17-dikén kellett kiütni, és hogy tsak valami történet okozta, hogy *Pernambukóban* igen hamar, 10 nappal előbb, kiütt. Mi módon tudósíttathatott volna az a hajó, a mely *Pernambukót* Mártzius' 13-dikán elhagyván, azután *Brasiliának* egy kikötőhelyében is meg nem jelent, a felől, hogy ez az összeesküvés 17-dikben, az ország' egyéb tartományaiban is végrehajthatott legyen? —

„Különös környülállás ezen dologban az, hogy azon hat napok alatt, míg tudniillik a *Rovena* nevű hajó a *Pernambukói* kikötőhelyben tartózkodott, 's a míg a Provisoriai Országglószék, egy 50,000 fejér és 200,000 Szeretsen 's egyéb *Indus* emberekhől álló tartományban az Északi Amerikai egygyesült Státusok' Constitu-tziójához hasonló Respublikai Constitu-tziót felállított, vagy felállítani akarni látszott — különös mondom az, hogy ezen hat napok alatt ezen országglószéknek semmi hivatalserént való proklamátziója, semmi országglási Aktája, ki nem adatott, a melyből, az én ítéletem szerént, egyenesen azt a következtést hozhatjuk ki, hogy az Insurgensek még magok egygyütt sem tsináltak volt ki, hogy mihez fogjanak, vagy pedig, hogy, a mint ezt igen méltán is reménleni lehetett, a tartomány-nak sok előkelő és jó fejű emberei között hathatós ellenkezőkre találtak. —

„Az az ember, kiről azt írják, hogy a *Pernambukói* revolúziós Országglószék-

nek a kormányozója volt, nem olyan tulajdonságokkal van felruházta, hogy okos emberek bizodalmat helyeztethetnének benne. *Londonban* lakó hazafitársai tudják felőlle, hogy a kereskedést bankrótirozáson végezte; 's ha szintén bírhat is valami olyan természeti vakmerő bátorsággal, melly az embereket leginkább tsak holmi igen fennjáró 's tsak szerentsekiértésnek nevezetethető próbatételek szokta vezérteni, arról mind ezek mellett is tsakugyan akárki meggyőzöttetve lehet, hogy ez az ember (*Martinez* vagy mint mások akarják nevezni, *Martius*) nem tsak magaviseletbéli principiumokban 's a személyes tulajdonsági méltóságban, hanem tsak a világi közönséges tudományban 's tapasztalásban való foglalkozásai vagy gyengesége miatt is, éppen elégtelen arra, hogy valamely nagy próbatételnek feje lehessen. —

„De hát mi is végezetre általában az a nagy próbatétel, a mely ezen tudósításokban ezeknek a Portugallus Revolúziónistáknak tulajdonittatik? Hogy a Spanyolok' pártfogói, kik azoközben magokat az ő valóságos javokra nézve megtsalják, a *Londoni* nyomtató műhelyek közzül némelyekhez (könnyen gondolhatni mi czélra) befolyással viseltetnek, ennek a környülállásnak azt a hasznát venni iparkodnak, hogy a *Rio-Jancirói* Udvárnak politikáját rossz színbe öltöztethessék, ezen tsudálkozni nem lehet. Eppen ilyen természeti dolog, hogy azon emberek, a kik tsak szerentséltenségekről 's revolúziókról álmodoznak, 's a magok különös hajlandósága által a világnak akár melly részében találtató minden nemű insurgensekkel fraternizálnak, a magok mérgeket mindenütt örömet kiöntik egy ilyen Országglószék ellen, azért, hogy ötet gyűlölik, mert *Legitimus*, az az, hogy törvényes juson bírja az országglást: de más felől, nyilván kimondom, meg nem foghatom miként eshessék az, hogy bizonyos

írók, kik különbben a' rendet és igazságot kedvellik, a' kik örömmel szemlélik, ha az Országglószékek jobbitásokat hoznak be, azt azonban, hogy az Országglószékek, reformáltatásnak színe alatt erőszak által felfordíttassanak, nem szívelhetik, meg nem foghatom mondani, hogy az ilyen írók, a' dolgoknak, melyről beszéllenek, minden esmerése nélkül, az úgynevezett *Brasíliai Revolutzió*nak pártját foghatják 's tsak egy szempillantásig is hitelt adhatnak annak, hogy Nagy Britanniának java, vagy az ő kereskedésébéli haszna, ezen véle ily szoroson összehasználtatva lévő thronusnak, a' *Brasíliai Udvar*nak, 's a' mellyet a' világnak ezen tulsó részére, ő maga költöztetett által, valamit tsak legkisebbet is nyerbetne. Az ezen tárgy 's kérdés eránt uralkodó tudatlanság olyan nagy, hogy azok, a' kik még eddig erről szollottak, bár melly nyilvánosságos legyenis ez, tsak arra a' nagy és egész különbözésre sem esmertek reá, a' melly egy felől egy *Brasíliai Revolutzió*nak, másfelől a' Spanyol tartományoknak az Anya-Spanyolországtól való elszakadásának principiumaik és következései között, feltalálattik. —

„Egészszén el akarom halgatni a' Portugallus és Spanyol Országglószékeknek principiumaik 's magokviseleté összehasonlításából akárkinek önként szemébe tűnő gyűlölséges különbséget; tsak azt említem, hogy a' Spanyol Amérikanusok már különbben is hét esztendőktől fogva tusakodnak azon, hogy azt a' plántatartományi-módon való bánás' jármát a' magok nyakokból kivethessék, mellyet az Anya-Spanyolország tett arra; és ha a' múltakon épült tapasztalásból 's átaljában vételve minden plántatartományoknak iparkodásokból, jövendőre nézve következtést tsínálhatunk, a' nélkül, hogy beszédünknek roszravaló értetődésétől kelljen félnünk, valósággal előre megmondhatjuk, hogy a' *resullatum* reájok nézve fog kedvezőleg kiütni. *Brasiliának*

állapotja ellenben egészszen más. Ő már nyoltz esztendőktől fogva mind azokat a' boldogságokat megnyerte, mellyekért a' Spanyol Amérikanusok tsatáznak, 's már régóta megszabadított mind azoktól a' terhektől, mellyek a' plántatartományi régi systemával összekötöztetve vagynak. A' *Brasíliai* lakosok minden nemzetekkel szabad kereskedést és közösülést folytathatnak; az ő Monarkhájok köztök lakik; minden Portugallus vagy *Brasíliai* nevezetre való tekintet és különbség nélkül minden hivatalokra felvétetethetnek az országban, sőt a' mi több, ha az igazat meg akarjuk vallani, ki kell mondanunk, hogy a' *Brasiliának* javára való tekintet a' *Rio-Janeirói Országglószékek* minden politikai intézeteiben a' főbb volt, 's valósággal ha a' Portugallus, vagy *Brasíliai* nemzetek közzül valamelyiknek részéről valamely panaszt vagy valaminek kívánását lehetett volna várni, semmi részrehajlás nélkül való emberről fel nem tehetni, hogy azt gondolja, hogy ennek a' panasznak, *Brasiliából* lehetne származni! Nem *emancipatió*nak (nem hazai jussal való élhetésnek) keresése az, a' mi a' *Pernambukói* lakosokat támadásra vette, 's az ő ügyek ezen tekintetben valósággal nem is érdemli a' más nemzetek jó indulatját. Lássuk tehát, hogy hát valami egyéb esféle jó indítóokot hozhatnak é ök elő? (*Végezete a' jövő pénteken következik*).

A' Londoni levelek egy előadást adtak ki a' *Pernambukói* támadásról, mellyet az egygyik lázzasztó írt, ily titulus alatt: „Előadása azon történeteknek, mellyek az *Arrecifében* Mártzius 6-dikán történt legszerecséssébb 's legdőlösséssébb revolutziónak kiütésétől fogva előfordultak, midőn a' mi vitéz hazánkfiainak nemes iparkodásai által, a' Királyi Tyrannusság' pokoli tsudája, *Brasiliának* ezen részéből kiirtott.“ — Az is erős-
**)(

sítették ebben a szemtelen és Istenkáromló írásban egyebek közt, hogy bizonyos esetekben az országlás ellenvaló engedetlenségnek az az érdeme van, a' mi a' hősri bátorságnak, 's hogy az egész munka a' Gondviselés' munkája 's a' Mindenhatónak áldása legyen.

Akár mely mérges tüzet okádjának is azoközben ezen dühösködők, minden tsendesség' szeretőknek megnyúgtatássokra mi is örömmel megemlíthetjük a' *Bétsi Beobachterrel* egygyütt, hogy a' *Londonban* Junius' 10-dikén költ tudósítások szerint, mellyek ő hozzá rendkívül való alkalmatosságon érkeztek a' *Pernambukói* támadásnak hira *Rio-Janeiróban*, a' Királyi Udvar' mostani lakóvárosában közönséges boszszankodást gerjesztett-fel; 's általjában *Brasiliának* minden Délre fekvő tartományait oly nagy undorodással töltötte-el, hogy ezeknek lakosaik önként elajánlották magokat, hogy a' támadók ellen való verekedésre pénzt és seregeket adnak. A' támadás' tüze ezen tudósítások szerint nem terjedett tovább *Pernambukónál*, 's az a' hathatós iparkodás, mellyel a' *Bahiai* Kormányozó ezen tüznek kioltásán dolgozik, méltán reménlenünk engedti, hogy nem tsak tovább nem fog terjedni, hanem nem soká ott *Pernambukóban* is, vagy inkább *Arrecifében*, mint-hogy a' város' másik részére *Olindára* még ki nem terjedett, a' maga fészkeben meg fog oltódni. —

A' *La Felicite* nevű Frantzia hajó a' folyó Jun. 6-dikán kötött-ki *Nanteshez*. Ez Aprilis' 12-dikéig szálló leveleket hozott *Pernambukóból*, mellyekben a' mondatik, hogy arra, hogy ez a' támadás letsendősíttessék 's a' rend helyreállíttassék, nem kívántatik egyéb, tsak egy nem nagy számú reguláris fegyveres sereg, de olyan, a' melynek hűsége eránt bizodalommal lehessen viseltetni. — Hogy a' támadás' fejei a' magok hintseikkel az Északi Amerikai egygyesült Státusok' földjére el ne

szökhessenek, a' *Bahiai* Kormányozó néhány vigyázó hajókat állított a' *Pernambukói kikötőhely'* eleibe, mellyek között *Lineahajó* is van egy. A' *Bahiai* lakosok nem tsak magok részt nem vettek a' támadásban, hanem már most minden ügykezettel dolgoznak kioltásán, hajóikat minden tehetségekkel, pénzekkel és egyéb vagyonaikkal, oda ajánlották ezen célra. A' *Bahiai* Kormányozó minden ditséretet selyülhalad, olyan jól viselte magát ezen fenyegetődző környülállások között. — Azt, a' mit közelébbi újságunkban egy Barátnak megfogattatásáról, mások után tsak mintegy kétségbehozva irtunk, későbbi levelek is erősítik. *Pernambukói* papnak írják lenni, 's úgy beszéllik elő a' történetét, hogy ő onnét egy kisdudhajón, hat más insurgenseknek társaságában, proklamátziókkal, tisztségi levelekkel, 's minden efféle revolúziós műszerekkel rakodva, a' partok mellett evedgelt titkon, minden apró városokba bement titkon, 's ott zendülésre gerjesztette az embereket, mind addig, míg a' *Bahiai* Kormányozónak kezére kerülvén, ez ötet hadi tanács' eleibe állíttatta, 's három napi törvénytartás után halálra ítéltette, 's Mártzius' 29-dikén meg is ölette.

Bizontalan kútfejek után erősítik némely tudósítások, hogy *Pernambukón* kívül, *Paraiba* és *Rio-Grande de Norste* volnának még azok a' tartományok *Brasiliában*, mellyek függetleneknek hirdették magokat.

Nagy Britannia.

Junius' 3-dikán ilyen követséget vittek 's terjesztettek a' Ministerek a' Régens Princztől a' Parlamentum' két háza' eleibe: —

György, Régens Princz.

„Ő Királyi Hertzegsége, a' Király' ő Felsége' nevében és részéről, megparantsolta, hogy azon papirosok a' Felső (s alsó) ház' elejébe terjesztessenek, mellyek azt bizonyítják, hogy azok a' mesterke-

dések, öszszegyülekezések, 's öszszetsatolódások, mellyeket ő Királyi Hertzegsége ezen üléseknek elkezdődésékkor ezen házaknak figyelmetességébe ajánlani jónak ítél, még most is folynak, 's a mellyek azt mutatják, hogy ezek a' mesterkedések az ország' külömbkülömb részeiben oly módon 's oly nagy munkássággal üzeltenek, hogy a' közönséges tsendességet megháboríthatják, 's az országnak a' Constitúzióval megegyező intézeteit is veszedelmezethetik. Ajánlja ő Kir. Hertzegsége ezen házaknak, hogy ezen követséget, haladék nélkül, érett megfontolás alá vegyék."

Minekutánna Lord *Castlereagh* az alsó házban ezt a' követséget felolvasta volna, által adta annak egy zöld zsákban azon leveleket, mellyek az említett mesterkedéseket bizonyítják, 's ajánlotta, hogy ezeknek megvizsgálásokra éppen azon személyekből álló biztosság nevezessék ki, kik a' minap, mikor a' *Habeas Corpus* Akta felfüggesztetett, a' hasonló tárgyú leveleket megvizgálták vala. Az ellenkező rész pedig azt jóvallotta, hogy azon 21 személyekhez, kikből az említett biztosság állott volt, most még 21 újabb személyek adattassanak. A' két féle ajánlás vetélkedésre adott alkalmatosságot, melynek voksolás vetett véget, a' *Ministerek* jóvallása állott meg, melynek 126 voksok fogták pártját 66 ellen.

Frantzia Ország.

Jun. 7-dik napján ismét Conferentziát tartottak Párisban az Austriai, Anglus, Spanyol, Orosz, és Pruszszyus Követek, 's a' Frantzia Főminister *Richelieu*, Hertzeg *Wellington*nál. Úgy ítél a' közönség, hogy tanácskozássoknak egygyik tárgya most is a' Spanyol és Portugallus Udvarok között való egyenetlenkedésnek eltsendesíttethetése, a' másik pedig a' Brazíliai történetek lehetnek.

Mostanság sokat olvastunk a' közönséges levelekben Frantziaországna' kü-

lömbkülömb departamentjeiben a' gabona' dolgában való szükség miatt uralkodó nyughatatlankodásokrol. Magok a' Párisi levelek ennyit emlitenek ezen lármázásokról: — „*Soaillacban* két hajót, mellyek a' *Dordogne* vizén gabonával éveztek, egy nyughatatlan csoport fel akart prédálni: fegyvereseknek kellett a' dolognak elejét venni. *Chatillonban* is történtek valami efféle lármák, de eltsendesíttették. *Lyon* körül némely közönségekben fontosabbak voltak az előfordult rendetlenségek, mint eleintén iratott, de már ezeket is elnyomták. A' lármázók valami 50-nen elfogattalván *Lyonba* vitették megítéltetés végett. A' lármázók szerették volna magokat a' *Lyon* városabéli rebellisekkel öszszetsatolni, de elfogdosták őket. Ezeknek egygyikénél pistoly lévén agyon lötte a' departament Legiójának egygyik Kapitányát. *Briguesben* melly egy nagy mezőváros, tsak három hivatal nélkül lévő tisztetek vettek részt a' lámadásban; a' nép nem avatta magát semmibe. A' szomszéd departamentekben, így végzi szavait a' Párisi tudósító, legnagyobb tsendesség uralkodik."

A' termékek Frantzia országban is igen jó reménsséggel biztatják a' föld' népét. A' jövődöre való linézés nagyon kellemetes: tsak a' jelen lévő felettébb szomorú, minthogy egy, hat fontos kenyeret, a' *Straszburg* vidéki falukon 6 krajtzár híján két Német forintért adnak, pedig ott pengő pénzel beszéllnek.

Spanyol Ország.

Generális *Lacyt Barcellonából* a' tömlötzből, melyken eddig tartották, által tették a' kasiélynak egy szárnyába: hanem minthogy nem írják miért, ki, egy ki más okát gondolja. Némelyek arra magyarázzák, hogy az ő fogsága' helyének megváltoztatása, könnyebbülés volna, melly azon kegyelemért esdeldő sok kérelmekre nézve történt volna, mellyek az ő *Kataloniában* találtató sok barátaitól szün-

telen érkeznek a Királyhoz. Mások azt az okát gondolják az ő keményebb erősségbe lett zárattatásának, a' miért az is történt volna, hogy a' *Barcellonai* őrző sereg megszorított, melynek ismét azt az okát gondolják lenni, hogy a' hegyek között bujdosló fegyveres haramiak száma nagyon nevededik, kik már az *Ebró* jobb partján is mutatni merik magokat az *Aragonia* és *Katalonia* között lévő határon.

Portugallia.

A' folyó Junius' 9 - dikén költ Londoni levelekszerént, *Portugalliában* szerentsésen kitudódott egy összeesküvés, a' melynek Május 25-dik és Junius' 5-dik napjaik között kellett volna kiütni, 's a' mellyel a' mostani országlásnak felfordítására, *Anglus Marschal Bèresfordnak* (a' *Portugallus* armóda' fő vezérének), 's több más *Anglus* fő tiszteknek megöletésekre lett volna a' célzás. *General-Lajtnánt Gomez Freire*, ki az összeesküvés' fejének mondatik lenni, Május' 25-dikén éjtzaka bűnös társaival egyetemben elfogattatott. Az egész veszedelemnek eleje vétetett, 's *Lisbonában* tsak egy szempillantatig is meg nem zavartatott a' ténnyesség.

Német Ország.

Frankfurt Jun. 10-dikén: — Ezen vidéken a' rosz legteljesebb virágjában van; a' húza régolta nem volt szebb mint most; a' kaszálláshoz minden órán hozza fognak 's széna is elég leszzen; a' szőlő, tsak az idő tovább is így kedvezzen neki, legjobb reménységgel biztat bennünket. — Hasonló módon irnak *Norimbergából*, és sok más vidékekről. — (*Austriából* nem sok napok múlva azt fogjuk írni, hogy hozzá fogtak az őszi gabonának aratásához).

Az Európából való kivándorlásnak szokatlan számossága megérdemli a' közönséges figyelmetességet. A' Rénuson ennyi számú személyek eveztek le *Hollan-*

dia felé Májusnak két utolsó heteiben, úgymint annak 16-dik napjától fogva utolsó napjáig: —

Badeniek, 492 férfiak, 449 asszonyok, 1096 gyermekek; egygyütt 2057 személyek

Alsatziaiak, 211 férfiak, 190 asszonyok 444 gyermekek, egygyütt 845 személyek.

Wurtembergiek, 50 férfiak, 38 asszonyok, 69 gyermekek, egygyütt 159 személyek.

Summa: 755 férfi, 677 asszony, 1609 gyermek, egygyütt 3041 személy.

A' Német Szövetség' gyűlésén ilyen nyilatkozatást tett ezen tárgyra nézve a' két *Belgiumok* (*Hollandia*' és *Catholicum Belgium*) Királyának, a' *Luxemburgi Hercegség*' részéről ezen gyűlésen lévő követje *Báró Gagern*: —

„Egygyükünk előtt sem lehet, úgy mond, a' népeknek az *Orosz* birodalomba 's *Amérikába* való, nem szokatlan ugyan, de felettébb nagy kivándorlása; titok. Mi ezt minden napokon szemünkkel látjuk, 's én azt kívántam volna, hogy ezen tárgy más részről és nem általam hozatott volna ezen nagy méltóságú gyűlés' eleibe. Mostan *Udvaromtól* vett irások adják reá az alkalmatosságot, melyekből azt, a' mi ezen tárgyat illeti, fordításban ezennel a' nagy méltóságú gyűlés' eleibe terjesztem. Ezen irásokban e' van: „*Brüsszel*, Máj. 21-dikén, 1817-ben. Azoknak a' *Németeknek* és *Helvétusoknak* naponként nevedő sokasága, kik a' *Belgiumokba* oly véggel jönnek, hogy itt hajókra ülven *Amérikába* által evezzenek, 's a' kiknek állunk való megállapodással, ha életre való tehetségek nintsen, városainknak, melyekben tartózkodnak, bátorlását veszedelmezetheti, kéntelenül, teite *Belga Király* ő Felségét meghatározni, hogy *Juniusnak* 15-dikén túl, a' magokat csoportosan ösztetsatoló ki-

„vándorló vagy egyéb idegenek, kik oly „célzással gyűlnek a' Belga kikötőhelyek- „be, hogy itt az Amerikai egyesült Stá- „tusokba lejendő áttalvezetés végett hajók- „ra üljenek, tsak úgy hotsáttassanak-be „a' *Belgiumi* Királyi vidékekre, ha az- „eránt, hogy az ő idevaló belépésektől „fogva addig míg hajóra ülnek, az ő itt „való tartózkodások által okoztató köl- „tséért, érettek, ezen országnak vala- „mely hiteles lakosai, kezességet vállalnak.“ — Ez a' tárgy, Uraim! megérdemli a' mi figyelmetességünket. De engedjék-meg uraságtok, hogy emlithessem-meg, hogy előbb, hogy sem mi, ezen gyűlesen a' népek' jusain fundálódó tanátskozásainkhoz fog nánk, én magamra vettem azt, hogy ezen tárgyat, mint magános ember, egy kö- zönséges írásban, tsak a' szokásban lévő 's tudományos módok szerént, meghán- nyamvesssem, vagy pedig ugyan ezen mun- kát más valaki által még jobban megté- ttessem, a' melly munkát én osztán nagy tiszteletű Uraságtoknak kevés napok alatt eleikbe fogom terjeszteni.“ —

A' Követ Urak minnyájan jegyző köny- veikbe tették ezen nyilatkoztatást, hogy felölle a' magok Udvaraikat tudósítsák.

Rettentő leírásokat lehet ezen szeren- téllenekről a' közönséges újságlevelekben olvasni, kivált azokról, a' kik a' Rénu- son egy darabig, vagy Hollandiáig is le- eztek, de szegénységek miatt vissza- térni kéntelenítették. Beszélik, hogy olyanokat is találtak visszafelé útozni az országúton, a' kik az éhség miatt fü- vet rágtsáltak. *Amsterdámnál*, hol a' kapuk előtt katonakajbákat vagy színeket építettek az ilyen kivándorlók' számára, 30 ezren gyűlkeztek össze. Hogy ily nagy sokaságnak számára elegendő hajók találtassanak, gondolni sem lehet: éppen mint a' Hollandusoktól sem lehet kíván- ni, bár egygyenként elég jó szivü embe- rek találtassanak is köztök, hogy ily nagy sokaságot élélemmel tartsanak. Melly szá- nakozásra méltó emberek lehessenek azon-

közben ezen elalélt szerentsélen kíván- dorló familiák között, megitélhetni tsak ennek az egy példának említéséből, hogy nem régen egy olyan apa fordult - meg Moguntziában, kinek 13 élő gyermekei vannak 's a' tizennegyedikkel éppen ak- kor betegedett vala le a' felesége a' ha- jón, mellyen Hollandia felé folytatták út- jokat. — Sokak, a' kik látják az Amériká- ba való evezésnek lehetetlenségét, vagy leg- alább ezerféle viszontagságokkal való öss- zekötttetését, arra határozzák Hollan- diában magokat, hogy Lengyel országban vagy az *Orosz* birodalomban próbáljanak szerentsét.

Egy ilyen kivándorló tsapatról, mi- lyeneket a' *Dunán* lefelé takarodni, tsak- nem minden napokon láthatunk, ezeket olvastunk nem régen a' közönséges leve- lekben: — „A' folyó Junius' 3-dikán két hajó kötött-ké éjtzakára a' *Duna* partjá- nál *Neuburghoz*, a' mellyek 500 férjfi, aszszony, és gyermek személyekből álló népet hoztak, a' kik *Württembergből* az *Orosz* birodalomba mennek. A' part, a' hova éjtzakára kiszállottak, olyan volt, mint egy békességes lóger. Sátorok ál- lítottak-fel; a' földre ágyak vettettek. Estveli 8 órakor egyházi ájtatosság tartatott, a' melly tsak a' szabad ég alatt, 's egy klárinét mellett ment véghez, melly orgona helyet szolgált. Az egész sereg egygyüvő állván énekelni kezdett, melly által meg nem illetődni a' legkeményebb szivü nézőnek is lehetetlen lett volna, ki- vált a' ki szivébe szállván elméjében for- gatta azt a' bizonytalan jövődöt, mely- nek keresésére ezen szerentsélen famili- ák, élteklakta földjétől ily nagy távol- ságra, idegen nemzetek közzé, utnak in- dúlták.“ — (Ezek nem olyan szegények, mint a' kikről seljebb emlékezünk; mert ezek között, mint mondják, olyanok is találatnak, kiknek 10 's 20 ezer forintokból álló tehetségek van, 's a' kik a' köztök álló tehetségeket is segítik, 's vél- lek közönséges kassát tartanak).

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Pesten Jun. 15-dikén szentelték-meg az új városban, a' melly *Leopold* városának neveztetik, az új templomot, kis Mise, Magyar prédikáció; Magyar énekes Mise, a' Szent léleknek segítségül való hívása, Német prédikáció, processio, Nagy Mise, és Téged Isten dilsérünk tartása által 's ennek végé lévén a' délclőtti ajtatosság kis Misével rekesztetett-be, a' mozsarak' durrogása, a' segyveres Polgárságnak pompázása, a' város Tanácsának, 's a' számos Polgároknak innepi fényessége diszesítették ezen ajtatóskodást. A' processiót, melly *Leopold* városának egy részét megkerülte, Mélt. *Koválik* Püspök Ur vezette, 's a' Nagy Misét is maga mondotta egész püspöki ékességgel. A' Német Prédikációt N. T. *Klinger* Ur Budán a' Királyi Vár plébániájának Administrátora tartotta: a' Magyarot pedig Nagy T. Fejér György Professor Ur. A' templom az Istennek ditsőségére Sz. *Leopold* tiszteletére szenteltetett, a' kinek szépen készült képe az oltáron diszeskedik. — Ugyan a' Polgárság' adakozásából azon nap 150 személyre gazdag ebéd adatott, 's a' Fő Tisztelendő Papság, a' Katonaság, a' Dicastoriumok, Törvényszékek, Vármegye, az Universitas, a' két város Tanácsa' némelly tagjai az új plébánia háznál megvendégeltettek. Az első Plébános, Tiszt. *Faichtinger* Domonkos.

Méltónak tartjuk megemlíteni, hogy ezen templomnak felállítására némelly nagy lelkű fő Méltóságok és számos *Pesti* előkelő Polgár Urak, szép áldozatokat

tettek. Az Országbirója *Ürményi József* Ur ö Excellentiája két, és Gróf *Brunszvik József* Tárnokmester Ur ö Excellentiája is egy harangot öntettek ezen új templomhoz.

B é t s.

Császár és Császárné ö Felsegek a' folyó Jun. 20-dikán reggel, útnak indultak *Gallitzia*, *Erdély*, és a' Banátusi katonahatárok felé. Császár ö Felségét Fő Camerarius Gróf *Wirbna* ö Exc. ja, Cs. K. Feldmarschal-Lajtnánt az ö Felsege' Gen. Adjutánsa *Kutsehera*, Státus és Conferencialis Tanácsos az ö Felsege Udvari fő Orvosa Báró *Stiff*, 's a' titkos kabinéli Direktor *Neuberg* urak — Császárné ö Felségét pedig az ö Felsege' Fő Udvarimestere Gróf *Wurmbrand* 's az ö Felsege Fő Udvarimesternéje *Lazanky* Grófné, kísérik. Az első éjjel *Holitschban* háltak, 's ott két napokat töltöttek, 's önnét *Kremsiren*, *Olmützön*, *Tropaun*, *Tetschenen*, *Bialán*, *Wilitzkán*, *Bochnián*, *Tarnowon*, *Jaroslowon*, és *Prezmínskén* által folytatják további útjokat *Lembergig*. Ide Jul. 9-dikén érkeznek-meg, 's azutánni útjokat ott fogják elrendelni ö Felsegek.

T i r o l i s.

Insbruckbol ezeket irják Jun. 16-dikán: Itt valamint Májushban úgy ezen hónapban is egész mostanig legkellemetesebb napok valának. Itt már kaszállnak, széna elég leszsz; a' rozstot, melly igen szép, három hétre arathatjuk. Déli Tirolishban pedig már hozzá fogtak a' rozsnak aratásához. Ott is minden féle gabona bőséget ígér.

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
Jun. 20-dikán 354 $\frac{1}{2}$ — 21-dikén 354 $\frac{1}{2}$ — 23-dikán 355 $\frac{1}{2}$ — forintot.